

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

17 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Guzun Ion, Alerguș Constantin, Bejenaru Iurie,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Scutelnic Constantin în numele inculpatului Filimon Ion împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2013 în cauza penală privind-l pe

*Filimon Ion Ion, născut la 05 iulie 1967
în r-nul. Hîncești, s. Cărpineni, domiciliat în mun.
Chișinău, com. Grătiești, str. Tineretului 37.*

termenul de examinare a cauzei fiind:

- în prima instanță din 25.05.2009 pînă la 10.04.2013;
- în instanța de apel din 25.04.2013 pînă la 21.11.2013;
- în instanța de recurs din 04.03.2014 pînă la 17.06.2014.

Colegiul penal asupra recursului,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 10 aprilie 2013, Filimon Ion a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de întreprinzător și exercita activități legate de gestionarea și/sau mînuirea mijloacelor materiale și bănești pe un termen de 5 ani.

2. În fapt, prima instanță a reținut, că Filimon Ion în luna decembrie 2005, urmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul procurării, a primit cu drept de folosință de la Mihail Bunăvreme automobilul de model „Mercedes-Benz E 220”, cu n/î C GN 549, convenind să achite prețul acestuia în sumă de 14000 Euro într-o perioadă de 2 ani, după care să perfecteze actele privind transmiterea dreptului de proprietate a automobilului în cauză.

Pentru a-și realiza intenția sa criminală, Filimon Ion a fost învinuit de către organul de urmărire penală pentru faptul că, a confecționat, folosit și deținut o procură din 11 aprilie 2005 în care a făcut înscrisuri false, prin care proprietarul automobilului de model „Mercedes-Benz E 220”, cu n/î C GN 549, Baci David îi

încredințează lui Lari Sergiu conducerea automobilului menționat cu dreptul de a se deplasa peste hotare, de al radia de la secția poliției rutiere, a dispune prețul și condițiile pe care le va socoti corespunzătoare, va putea primi actele necesare și va putea încheia contractul de vânzare-cumpărare (donație, gaj, schimb, arendă) a automobilului, va primi prețul vânzării, va depune cereri, va întocmi și semna toate actele necesare, va primi certificatul de înmatriculare de tip nou, întreținerea tehnică a automobilului, îndeplinirea tuturor acțiunilor și formalităților legate de această împuternicire, fiind reprezentantul lui la poliția rutieră, după care a contrafăcut semnătura mandatului Baci David și a făcut înscrisuri false, precum că procura dată este autentificată de notarul Bîstrițaia Tatiana și înregistrată cu nr. 3587, contrafacînd în acest sens semnătura și ștampila ultimei.

Tot el, la 29 iulie 2005, aflîndu-se în incinta Centrului de înmatriculare a transportului auto a Direcției principale înregistrare a transportului și calificare a conducătorilor auto ÎS „Registru” din str. Chișinăului 3, mun. Chișinău, fără știrea și acordul proprietarului de facto al automobilului de model „Mercedes-Benz E 220” cu n/î C GN 549, Mihail Bunăvreme, facînd uz de procura falsă menționată mai sus, a prezentat-o în automagazinul SRL „Autostrada” în baza căreia s-a perfectat factura „INVOICE” din 29 iulie 2005 și în baza căreia automobilul de model „Mercedes-Benz E 220” a fost scos de la evidență și înstrăinat lui Lari Sergiu contra sumei 6000 Euro, iar suma de bani încasată a însușit-o, cauzîndu-i părții vătămate Mihail Bunăvreme un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în sumă de 14000 Euro, ceea ce constituia suma de 228930 lei.

3. Procurorul a atacat cu apel sentința menționată, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Filimon Ion să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 9 ani închisoare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activitate în domeniul financiar și bancar pe un termen de 5 ani și încetarea procesului penal în baza art. 361 alin. (1) Cod penal în legătură cu expirarea termenul de prescripție de atragere la răspundere penală, menționînd că:

- instanța de fond nu a luat în considerație declarațiile părții vătămate Bunăvreme Mihail, care a confirmat vinovăția inculpatului;

- instanța nu a luat în considerație declarațiile martorilor Baci David, Constantinov Veaceslav și Stropșa Oleg;

- pedeapsa aplicată inculpatului este prea blîndă, deoarece infracțiunea comisă face parte din categoria celor deosebit de grave, iar inculpatul Filimon Ion s-a eschivat de la ședințele de judecată, dînd dovadă că este periculos pentru societate;

- potrivit răspunsului la interpelare a notarului Bîstrițaia Tatiana, s-a constatat că la 22 octombrie 2005 cu nr. 3587 la biroul notarului privat Bîstrițaia Tatiana cu sediul în mun. Chișinău, str. Miron Costin 12, la cererea cet. Rîbac Oxana a fost legalizată fotocopia certificatului de naștere. La biroul notarului privat Băstrițaia Tatiana din numele lui Baci David nu a fost autentificat nici un act notarial.

3.1. În apelul declarat de avocatul Scutelnic Constantin în numele inculpatului Filimon Ion, s-a solicitat casarea parțială a sentinței primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Filimon Ion să fie achitat de comiterea infracțiunii de escrocherie, deoarece fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. În motivarea cerințelor sale a invocat că:

- martorii care au fost audiați precum și probele acumulate nu au confirmat vinovăția inculpatului Filimon Ion;
- acuzarea de stat nu a adus probe pertinente și concludente pentru dovedirea faptului că inculpatul a avut intenția de a însuși automobilul în cauză;
- inculpatul a recunoscut datoria, însă, nu a avut posibilitatea de a o restitui la timp din lipsă de resurse financiare suficiente;
- în conformitate cu prevederile art. 1 al PROTOCOLULUI nr.4 Convenției CEDO nimeni nu poate fi privat de libertate pentru datorii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2013, a fost respins, ca nefondat, apelul avocatului Scutelnic Constantin și admis apelul procurorului, casată parțial sentința primei instanțe și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Filimon Ion a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau exercita activități în domeniul gestionării bunurilor materiale pe un termen de 5 ani și a fost încetat procesul penal în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, potrivit art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

4.1. Instanța de apel, în motivarea soluției adoptate, a invocat că instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dînd faptelor săvîrșite de inculpatul Filimon Ion încadrarea juridică corespunzătoare. Totodată, Colegiul penal a constatat cu certitudine faptul, că Filimon Ion în luna decembrie 2005 urmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane prin înșălăciune și abuz de încredere, sub pretextul procurării, a primit cu drept de folosință de la Bunăvreme Mihail automobilului de model „Mercedes-Benz E 220” cu n/î C GN 549, convenind să achite prețul acestuia într-o perioadă de 2 ani. Pentru a-și realiza intenția criminală, Filimon Ion a confecționat și a deținut o procură din 11 aprilie 2005 în care a făcut înscrisuri false, prin care proprietarul de iure a automobilului respectiv, Baci David îi încredințează lui Lari Sergiu conducerea automobilului de model „Mercedes-Benz E 220” cu n/î C GN 549 cu toate drepturile. Astfel, ce ține de infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal a reținut că, Filimon Ion, prin acțiunile sale a comis „confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi sau eliberiază de la obligații”.

Întru confirmarea vinovăției inculpatului, Colegiul penal a menționat și faptul că, toate acțiunile organului de urmărire penală au fost efectuate în strictă conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, iar argumentele procurorului privind blîndețea pedepsei și-au găsit confirmarea, urmînd a fi admise.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Scutelnic Constantin în numele inculpatului Filimon Ion, invocînd temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu achitarea inculpatului Filimon Ion de comiterea infracțiunilor imputate, invocînd următoarele motive:

- nu este de acord cu poziția instanței de apel și consideră că vina inculpatului în cadrul ședințelor de judecată nu a fost dovedită;
- acuzarea de stat nu a concretizat momentul săvîrșirii infracțiunii de către inculpat și la indicat de două ori, precum că din start avea intenția de însușire a

automobilului în luna decembrie 2005, ulterior, acuzarea în același rechizitoriu s-a referit la faptul că sustragerea a avut loc după falsificarea procurii;

- inculpatul a recunoscut că este dator părții vătămate și anume că tranzacția de vânzare cumpărare a avut loc la începutul anului 2005, însă, prețul a fost de 8500 Euro pe un termen de până la 18 luni;

- în conformitate cu prevederile art. 1 al PROTOCOLULUI nr.4 Convenției CEDO nimeni nu poate fi privat de libertate pentru datorii.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, însă din alte motive decât cele invocate.

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Instanța de recurs menționează că aceste prevederi legale și-au găsit reflectare în cauza dată.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de al admite, cu casarea totală a hotărârii atacate și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost găsit admis.

Astfel, în opinia Colegiului penal, instanța de apel greșit a admis apelul procurorului, a casat parțial sentința primei instanțe, rejudecând cauza și a pronunțat o nouă hotărâre, prin care Filimon Ion pe art. 361 alin. (1) Cod penal a fost recunoscut vinovat.

Conform materialelor cauzei, instanța de fond corect l-a recunoscut vinovat pe Filimon Ion de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, luând la bază totalitatea probelor administrate la dosar, care, fiind examinate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, just a indus concluzia privind comiterea de către inculpat a infracțiunii menționate, cât și nevinovăția acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal.

Colegiul penal lărgit relevă, că instanța de fond întemeiat a reținut că vinovăția inculpatului Filimon Ion în săvârșirea infracțiunii de escrocherie, cu cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari, a fost dovedită prin: declarațiile părții vătămate Bunăvreme Mihail (vol. II, f.d. 85-87, 92, 191); declarațiile marorilor Constantinov Veaceslav (vol. II, f.d. 18-21, 76, 80), Baci David (vol. II, f.d. 22-25), Bunăvreme Vladimir (vol. II, f.d. 29-35), Lari Sergiu (vol. II, f.d. 36-50, 71), Axentiev Natalia (vol. II, f.d. 70), Alexandru Vladimir (vol. II, f.d. 77-78), Cereș Ion (vol. II, f.d. 81), Varzari Serghei (vol. II, f.d. 111-114), Tulei Ion (vol. II, f.d. 116-122); procesul-verbal de ridicare din 25.06.2008 de la Lari S. (vol. I, f.d. 30, 35); raportul de expertiză nr. 88 din 26.03.2008 (vol. I, f.d. 37-51); procesul-verbal de confruntare din 19.09.2008 între Bunăvreme M. și Filimon I. (vol. I, f.d. 125-136); procesul-verbal de cercetare la fața locului și tabelul fotografic din 04.11.2008 (vol. I, f.d. 163-166); raportul de constatare tehnico-științifică nr. 292 din 02.10.2008 (vol. I, f.d. 173); raportul de expertiză nr. 342 din 10.11.2007 (vol. I, f.d. 180-183); raportul de constatare tehnico-științifică nr. 72 din 07.11.2008 (vol. I, f.d. 184-187), probe, care au combătut declarațiile inculpatului prin care ultimul a susținut că nu se face vinovat de săvârșirea infracțiunii incriminate, această metoda fiind aleasă întru evitarea răspunderii penale.

Instanța de recurs respinge motivul din recurs, cu referire la schimbul de roți la autotractorul de model „MAN” și semirimorca de model „SCHMIDT” în Italia de 11700 Euro, fiindcă eceste motive nu au fost invocate în prima instanță și nici în instanța de apel, dar numai în recurs ordinar, ce este contrar prevederilor art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală.

Nu este acceptat nici motivul cu referire la faptul că partea vătămată Bunăvreme Mihail a recunoscut existența datoriei, pe când în procesul-verbal al ședinței de judecată al instanței de apel, partea vătămată Bunăvreme Mihail a declarat că „*datoria de 14000 Euro nu a fost achitată*” (vol. III, f.d. 62).

Totodată, Colegiul lărgit invocă, că potrivit prevederilor art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală, cât și a jurisprudenței naționale, instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Astfel, din materialele cauzei rezultă că, instanța de apel contrar prevederilor menționate, nu a verificat probele ce confirmă vinovăția inculpatului Filimon Ion în baza art. 361 alin. (1) Cod penal în conformitate cu art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală și nu le-a consemnat în procesul-verbal, dar le-a pus la baza condamnării.

Lecturînd procesul-verbal al ședinței de judecată al instanței de apel din 21 noiembrie 2013, rezultă că instanța nu a verificat procura cu nr. 3587 din 11.04.2005 emisă de către notarul Tatiana Bistrițaia din numele mandantului Baci David pe numele lui Sergiu Lari, avînd ca obiect încredințarea automobilului de model „Mercedes E 220”, cu n/î C GN 549 (vol. I, f.d. 44) și răspunsul la interpelare a notarului Tatiana Bistrițaia din 19.06.2008 referitor la procura menționată (vol. I, f.d. 28), astfel în procesul-verbal mențiuni precum că probele indicate au fost citite și examinate lipsesc (vol. III, f.d. 55-60).

În acest aspect, Colegiul penal mai menționează, că instanța de apel nu era în drept să-și întemeieze concluziile sale pe probele care nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată. (*Hotărîrea CEDO din 29.04.2008, Spînu versus România*).

Mai mult, conform prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, instanța de apel era obligată să verifice toate probele administrate în cauza penală sub toate aspectele, complet și obiectiv din punctul de vedere al coroborării lor cu alte probe, verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu procedeele probatorii respective.

Prin urmare, instanța de apel greșit a admis apelul procurorului și a casat sentința primei instanțe, în partea achitării inculpatului Filimon Ion pe învinuirea în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, condamnîndu-l fără respectarea procedurii obligatorii pentru condamnare.

Referitor la motivele invocate de recurent, privind nevinovăția inculpatului Filimon Ion în comiterea infracțiunii de escrocherie, în opinia Colegiului penal lărgit sînt neîntemeiate, deoarece probatoriul administrat în cauză în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală și menționate mai sus, confirmă cu certitudine comiterea infracțiunii de către inculpat.

Din considerentele relevate, recursul înaintat urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Scutelnic Constantin în numele inculpatului Filimon Ion, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2013, în cauza penală privindu-l pe **Filimon Ion Ion**, cu menținerea sentinței Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 10 aprilie 2013, în privința lui Filimon Ion Ion.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 08 iulie 2014.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Guzun Ion

Alerguș Constantin

Bejenaru Iurie